نامه مردم

عواملی که مقابله با ریزگرد را دشوار می‌سازد

پازل مبهم مبارزه با ریزگردها

حمید پوران* . کاوه مدنی**

● موج ریزگردهای اخیر همانند هر بحران طبیعی و غیرطبیعی دیگری با موج اظهارنظر در مورد دلایل، تاثیرات و راه‌حل‌ها برای مقابله با این پدیده همراه شد. تلاش برای یافتن مقصر و سرزنش مدیران به‌خصوص توسط کسانی که بیشترین آسیب را از ریزگردهای اخیر دیده‌اند، قابل‌درک است. اما متهم‌کردن دیگران به جای پذیرش مسوولیت و یافتن راه‌حل به هیچ‌وجه راهکاری قابل‌قبول یا مثمرثمر توسط مدیران و تصمیم‌گیرندگان نخواهد بود. هرچند با کمال تاسف در بعضی موارد نتایج کارکرد برخی از مدیران، خود کتابی است در باب اینکه چگونه نباید مدیریت کرد.

بحران ریزگردها در ایران درواقع برآیند مجموعه‌ای از عوامل است که در طول زمان در کنار هم قرار گرفته و به این شکل نمود پیدا کرده‌اند. مسلما همان‌طور که این مشکل یک‌شبه و حتی یک‌ساله به وجود نیامده، طراحی راهکاری موثر برای مبارزه با آن هم نیازمند زمان است. در همین‌راستا درک صحیح از ماهیت مشکل ریزگردها و مجموعه نادانسته‌هایی که در این ارتباط با آنها مواجهیم، ضروری است. باید پذیرفت در این زمینه یک‌پاسخ قطعی که بتوان از آن به عنوان کلیدی برای گشودن تمام گره‌های موجود استفاده کرد، وجود ندارد. از این‌رو باید در میان مجموعه‌ای از متغیرها، احتمالات و نادانسته‌ها به دنبال مجموعه‌ای از بهترین گزینه‌ها باشیم و با ارزیابی پیوسته نتایج آنها، از حرکت در مسیر صحیح اطمینان حاصل کنیم.

توفان گردوخاک در ایران لزوما پدیده جدیدی نیست، اما در چندسال اخیر شدت و تناوب آنها در برخی نقاط کشور بیشتر شده و در مواردی حالت بحرانی پیدا کرده است. به‌طورکلی هر کجا که خاک از ثبات کافی برخوردار نبوده و جریان هوا دارای حداقل انرژی لازم برای جابه‌جایی ذرات خاک باشد، به‌صورت بالقوه کانونی برای ایجاد توفان ریزگرد یا شن به‌وجود می‌آید. عمده‌ترین ذرات خاک در توفان گردوغبار، سیلت و رس هستند که دارای ابعاد بسیار کوچکی هستند. به‌طور تقریبی حداقل هر۲۰۰ذره‌سیلت در کنار یکدیگر طولی معادل یک‌سانتیمتر دارد. برای ایجاد همین‌طول، حداقل پنج‌هزارذره رس لازم است. سیلت و رس فعال‌ترین اجزای خاک از لحاظ واکنش شیمیایی با محیط اطراف هستند و به‌خاطر وزن بسیار اندک می‌توانند در صورت نبود مانع حتی تا هزاران‌کیلومتر حرکت کنند. کمبود رطوبت در خاک، نبودن مواد آلی که بتواند به‌عنوان پلی برای اتصال ذرات خاک عمل کند (به‌عنوان مثال باقیمانده ریشه‌های گیاهان)، ازهم‌گسیختگی ذرات و نبود پوشش گیاهی مناسب به عنوان مانعی در مسیر جریان باد از عوامل عمده ایجاد جریان‌های گردوغبار هستند. خشکسالی و وزش بادهای متناوب و در پی آن کاهش رطوبت خاک نیز از عوامل تشدید احتمال توفان‌های گردوخاک هستند.

قرارگرفتن ایران روی کمربند خشکی زمین به‌خصوص کمبود نزولات جوی یکی از عوامل تشدیدکننده کاهش رطوبت خاک در ایران و کشورهای همجوار در سال‌های اخیر است. چنین وضعیتی نه شرایط لازم برای رشد گیاهان تازه (به‌صورت طبیعی) را فراهم می‌کند و نه منجر به حفظ پوشش گیاهی موجود می‌شود.

ادامه در صفحه ۱۷

معاون گردشگری در پاسخ به «شرق» اعلام کرد

آماده‌سازی ۱۲هزار سرویس بهداشتی برای تعطیلات نوروزی

شرق: تعطیلات نوروزی سه‌روز دیگر از راه می‌رسد و میلیون‌ها ایرانی رهسپار سفر و جاده‌ها می‌شوند. یکی از مشکلات همیشگی صنعت گردشگری ایران چه در بخش گردشگران داخلی و چه خارجی، معضل کمبود یا نبود سرویس‌های بهداشتی مناسب هم در شهرها و هم در مناطق ویژه گردشگری بوده است. در همین رابطه روز گذشته مرتضی رحمانی‌موحد، معاون گردشگری کشور، در نشستی با موضوع اعلام اقدامات ستاد هماهنگی خدمات سفر برای تعطیلات نوروز۹۴ که از ۲۵اسفند تا ۱۵فروردین‌ماه خواهد بود، در پاسخ به سوال «شرق» در همین رابطه اعلام کرد، ۱۱هزارو۸۲۶سرویس‌بهداشتی در کل مسیرهای داخلی برای تعطیلات نوروزی آماده شده است. وی همچنین درباره نتیجه سرمایه‌گذاری روی سرویس‌های بهداشتی، افزود: «در گذشته سرمایه‌گذاری‌هایی در زمینه سرویس‌بهداشتی صورت گرفته بود و برای ساخت آن جانمایی شده بود، اما پس از بررسی‌ها مشخص شد یا آن جانمایی‌ها غیرکارشناسی بوده یا بهره‌برداری وجود نداشته، برای همین بسیاری از سرویس‌های بهداشتی غیرفعال مانده است، اما در تعامل با شهرداری هستیم تا این مساله را رفع کنیم. با هلال‌احمر نیز توافق شده تا در مسیرهای پرتردد نوروزی، سرویس‌های بهداشتی سیار مستقر شود. ساخت سرویس‌بهداشتی توجیه اقتصادی لازم را برای هزینه‌کردن نداشته، باید این توجیه اتفاق بیفتد.»

معاونت گردشگری سازمان میراث‌فرهنگی به‌عنوان متولی اصلی ساماندهی برنامه‌های مربوط‌به ایام نوروز تحت‌عنوان «ستاد هماهنگی خدمات سفر برای تعطیلات نوروز» کار خود را از چندی‌پیش آغاز کرده است و از فردا به‌صورت رسمی وارد بخش اجرایی می‌شود.

رحمانی‌موحد در نشست خبری پایان سال خود، رودرروی خبرنگاران نشست تا هم درباره جزییات اقدامات در دست اجرا سخن بگوید و هم پاسخگوی پرسش‌های خبرنگاران رسانه‌های مختلف باشد.

معاون گردشگری و رییس ستاد مرکزی هماهنگی خدمات سفر در ابتدای سخنان خود، گفت: این ستاد سال گذشته با مصوبه دولت و با عضویت ۱۸دستگاه و سازمان کار خود را آغاز کرد، ریاست ستاد در استان‌ها برعهده استانداران است و مدیران کل استان‌ها به‌عنوان دبیر به اجرای وظایف خود می‌پردازند. ستادهای استانی در کمیته‌های امنیت، بهداشت، خدمات اسکان، فرهنگ‌سازی، اطلاع‌رسانی، آمار، نظارت و بازرسی فعالیت خواهند کرد. به گفته وی، سامانه ۰۹۶۲۹، پورتال جامع گردشگری ایران و سایت خانه مسافر، در طول ایام نوروز می‌توانند راهنمای مسافران و گردشگران باشند. همچنین بیش از ۴۷۰ تاسیسات گردشگری به ظرفیت مهمان‌پذیرها و هتل‌های کشور اضافه شده است، به‌همین‌دلیل ما به همه مردم توصیه می‌کنیم که در اقامتگاه‌های رسمی و مسقف اقامت داشته باشند.

معاون گردشگری همچنین به هماهنگی و همکاری با سازمان اوقاف و ستاد نماز به‌منظور اضافه‌شدن ساعت کاری مساجد در ایام نوروز اشاره کرد و گفت: درصورتی‌که این ظرفیت افزایش پیدا کند، مسافران در وهله نخست به‌منظور ادای فریضه نماز و استفاده از ظرفیت‌های جانبی می‌توانند از مساجد استفاده کنند. رحمانی‌موحد از اعزام کارشناسان و بازرسان ستاد هماهنگی خدمات سفر به استان‌ها و ارزیابی چگونگی ارایه خدمات به مسافران خبر داد و افزود: مشکلات و موانع موجود در استان‌ها براساس گزارش‌های بازرسان احصا شد و استان‌ها موظف‌به حل‌ورفع این مشکلات شدند.

«رزرو سفید» هتل‌ها خلاف قانون است

او با تاکیدبر اینکه اگر مراکز خدمات گردشگری مطابق با قوانین کشور عمل نکنند؛ براساس ضوابط موجود با آنها برخورد می‌شود، افزود: برخی از هتل‌ها «رزروسفید» دارند که مطابق قانون نیست. رزرو انبوه، خلاف مقررات است و ما این موضوع را به هتل‌ها اطلاع داده‌ایم. برخورد با این مساله به‌طور جدی خواهد بود.

معاون گردشگری سازمان میراث‌فرهنگی و گردشگری درباره اینکه ستاد هماهنگی خدمات سفر با توجه به عضویت سازمان هواپیمایی و دیگر دستگاه‌های ناظر در آن، چگونه قرار است با محتکران صندلی‌های هواپیما و اتاق‌های هتل‌ها که سبب گرانی سفرهای نوروزی شده‌اند، برخورد کند؟ گفت: اصولا نظام رزرواسیون و تنظیم تورهای سفر، به‌دلیل آنکه امکانات خدماتی در حد معمول نیست دچار آسیب شده است. سازمان هواپیمایی نیز از این شرایط به‌ویژه در موضوع قیمت‌گذاری، چارترها و کنسلینگ گله‌مند است.

وی ادامه داد: اخیرا دیدم یک‌مسوول هواپیمایی، مساله چارتر درقالب تور را به موسساتی که از سازمان میراث‌فرهنگی و گردشگری مجوز گرفته‌اند، واگذار کرده که به‌نظر من غیرمنصفانه بوده است، چراکه بخشی از فعالیت تورسازی دفاتر تحت‌نظارت ما، به حمل‌ونقل برمی‌گردد. وقتی امکانات به‌طور مشخص دراختیار برخی دفاتر قرار می‌گیرد و صندلی‌های هواپیما پیش‌فروش می‌شود، قاعدتا مشکلاتی هم به‌وجود می‌آید.

> **در گذشته سرمایه‌گذاری‌هایی در زمینه سرویس‌بهداشتی صورت گرفته بود و برای ساخت آن جانمایی شده بود، اما پس از بررسی‌ها مشخص شد یا آن جانمایی‌ها غیرکارشناسی بوده یا بهره‌برداری وجود نداشته، برای همین بسیاری از سرویس‌های بهداشتی غیرفعال مانده است، اما در تعامل با شهرداری هستیم تا این مساله را رفع کنیم**

برخورد با محتکران سفر به سال بعد موکول شد

رحمانی‌موحد بیان کرد: ضوابط و مناسبات درست نیست، برای همین گفت‌وگوی نزدیکی را با سازمان هواپیمایی آغاز کردیم، چراکه آنها هم از رزرواسیون تور و پروازها و فعالیت سایت‌های غیررسمی ناراحتند. بنابراین سعی می‌کنیم در همکاری بین‌بخشی ابتدای سال۹۴، این موضوع را حل کنیم. این مشکل به‌مرور رفع خواهد شد. او در پاسخ به این سوال که برخورد با گران‌فروشی‌ها از طریق ستاد هماهنگی سفر چگونه خواهد بود، توضیح داد: نام ستاد کاملا مشخص است؛ «هماهنگ‌کننده». پس از تمام دستگاه‌های عضو ستاد این انتظار می‌رود که با موضوع و شرایط همکاری داشته باشند و مثلا اجازه چارتر ندهند. معاون گردشگری پس از بیان این توضیحات و اعلام مخالفت با احتکار سفر، مشخصا اعلام نکرد که سازمان میراث‌فرهنگی و گردشگری؛ به‌عنوان متولی سفر در آستانه نوروز، چه اقدامی را درمقابل احتکار و گران‌فروشی‌ها انجام می‌دهد.

دستگاه قضا با خانه‌های استیجاری برخورد کند

او درعین‌حال فعالیت خانه‌های استیجاری‌ای که بدون‌مجوز سازمان میراث‌فرهنگی و گردشگری اقدام به پذیرش مسافر می‌کنند را مورد تایید قرار نداد و در ادامه گفت: بارها به مراکز نظارتی اعلام و درخواست کردیم با این مساله جدی برخورد کند، چراکه وجود این خانه‌ها به صنعت گردشگری آسیب می‌زند. این مراکز باید توسط مراجع قضایی و نظارتی ساماندهی شوند. معاون گردشگری در ادامه با بیان اینکه تمام تلاش ستاد هماهنگی خدمات سفر بر این است که مردم از اسکان بدون‌سقف به‌سمت اسکان مسقف هدایت شوند، افزود: فلسفه طراحی «خانه مسافر» همین بوده است، اما درباره اینکه برخی استان‌ها در تعطیلات نوروزی اعلام می‌کنند، خالی از مسافر بوده‌اند و مردم از ظرفیتشان اطلاع نداشتند، باید به‌گونه‌ای دیگر هماهنگی شود.

در نوروز۹۴ از بنزین سفر خبری نیست

معاون گردشگری در ادامه درباره بنزین سفر نوروز۹۴ اظهار کرد: در سال۹۳ بنزین در برنامه ستاد سوخت قرار نداشت، فکر نمی‌کنم امسال هم جزو برنامه‌های این ستاد باشد.

او همچنین درباره مبنای آمار سفرهای نوروزی گفت: اقامت و بازدید از سایت‌های تاریخی، موزه‌ها و آثار طبیعی، مبنای آمارگیری سفرهای نوروزی است که دوره اعلام این آمارها هرسه یا چهارروز یک‌بار خواهد بود.

اجرای نظام جامع آماری گردشگری در سال بعد

رحمانی‌موحد سپس از آغاز همکاری با مرکز آمار ایران برای تهیه نظام جامع آماری گردشگری خبر داد و افزود: در این نظام اثرگذاری و نقش گردشگری در سیاست‌ها و اقتصاد مشخص خواهد شد. ما همکاری خوبی را با مرکز آمار آغاز کرده‌ایم. مطالعات شروع شده و امیدواریم در سال۹۴، به چارچوب مشخصی در بحث کلان آماری که همه ابعاد سفر را شامل می‌شود، دست یابیم. این برنامه‌ریزی درازمدت است، اما سال۹۴ مراحل اجرایی آن شروع می‌شود.

اعلام آمار گردشگران ورودی و خروجی ۹ ماه اول سال

معاون گردشگری همچنین درباره آمار گردشگران ورودی و خروجی کشور در سال۹۳ گفت: این آمار هرسه‌ماه یک‌بار احصا می‌شود، اما فعلا آمار سه‌ماه آخر سال را نداریم، چون باید منتظر پایان اسفند باشیم، اما آمار ۹ماه نخست نشان می‌دهد، سه‌میلیون‌و۹۰۰هزارگردشگر ورودی در سال۹۳ داشتیم و با احتساب اربعین پنج‌میلیون‌و۶۰۰هزارمسافر خروجی از کشور ثبت شده است. رحمانی‌موحد اضافه کرد: آمار کامل گردشگران ورودی و خروجی۹۳، بعد از تعطیلات نوروز اعلام می‌شود.

خبر

انجمن جامعه‌شناسی ایران برگزار کرد

نخستین میزگرد تخصصی جامعه‌شناسی با موضوع ریزگرد

● **شرق:** انجمن جامعه‌شناسی ایران روز یکشنبه ۱۷اسفندماه، نخستین میزگرد تخصصی جامعه‌شناسی را با موضوع ریزگرد برگزار کرد.

در ابتدای این نشست محمدامین قانعی‌راد (جامعه‌شناس، رییس انجمن جامعه‌شناسی ایران و عضو هیات‌علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور)، رشته «جامعه‌شناسی محیط‌زیست» را براساس اهمیت ورود مطالعات اجتماعی در موضوعات زیست‌محیطی تاسیس‌شده دانست و گفت: «مسایل فرهنگی، اجتماعی و بخش‌هایی از برنامه‌ریزی شهری، ازجمله موضوعاتی است که ضرورت ورود رویکرد جامعه‌شناسانه به بحث‌های محیط‌زیست را نشان می‌دهند. اطلاع‌رسانی و نیز تغییر در نگرش‌ها و رفتارها که به مساله تغییرات اجتماعی مربوط می‌شود و ازجمله دغدغه‌ها و ضرورت‌های انطباق با مساله تغییر اقلیم و پیامدهای ناشی از آن است، اهمیت ورود جامعه‌شناسی، انسان‌شناسی و مطالعات‌فرهنگی و دیگر زیرشاخه‌های علوم اجتماعی را نشان می‌دهد.»قانعی‌راد ضمن اینکه محیط‌زیست را موضوعی بین‌رشته‌ای برشمرد، معتقد بود ابعاد گوناگون آن در حوزه‌های مختلف علمی در چهارمفهوم خاستگاه، پیامدها، راهکارهای مهار و انطباق، که موضوع اصلی میزگرد است، قابل‌بررسی است. او معتقد بود جامعه‌شناسی محیط‌زیست به‌معنای خاص و جامعه‌شناسی و انسان‌شناسی به مفهوم عام می‌توانند و باید ورود پیدا کنند. علاوه‌براین، این رشته و این هم‌پیوندی در ایران کمتر موردتوجه قرار گرفته است. امیدواریم با برگزاری این سلسله‌نشست‌ها، بتوانیم این پیوند بین‌رشته‌ای را در حوزه محیط‌زیست تقویت کنیم. سپس بهروز دهزاد (اکولوژیست و استاد بازنشسته دانشگاه شهیدبهشتی) بخش بزرگی از مطالعات و کارهای مربوط‌به محیط‌زیست را وابسته‌به مسایل جامعه‌شناختی دانست و ریشه بزرگترین تحولات اجتماعی‌ای که در سطح کره‌زمین اتفاق افتاده را در مسایل محیط‌زیستی دانست. دهزاد معتقد بود: «شیوه تفکر اکولوژیسم ما را با معیارهایی که در محیط‌زیست وجود دارد، آشنا می‌کند و ما باید آنها را به‌خوبی بشناسیم و به آن پایبند باشیم. چون در محیط‌زیست همه‌چیز به‌هم وابسته است. طبق اصلی که در اکولوژی داریم و اصل بزرگ‌نمایی است، وقتی ما به بخشی از محیط‌زیست تلنگر می‌زنیم، این تلنگر در جای دیگری خودش را نشان می‌دهد. پدیده ریزگردها نیز به‌همین‌شکل است، از آنجایی که اثراتش بسیار مخرب شده است، توجه ما را به خود جلب‌کرده است. سال‌ها پیش هم خوزستان شاهد این ریزگردها بوده است، ولی چه شده است که همان پدیده درحال‌حاضر اثرات مخرب‌تری را به‌دنبال دارد؟ درواقع در ماهیت پدیده هیچ تغییری ایجاد نشده، اتفاقی که افتاده روی زمین و در محیط‌زیست به‌وقوع پیوسته است؛ تغییراتی که در محیط‌زیست رخ داده موجب شده است که اثرات ریزگردها مخرب باشد.»پس از صحبت‌های بهروز دهزاد، محمد درویش (مدیرکل دفتر آموزش و مشارکت‌های مردمی سازمان محیط‌زیست کشور) ادامه داد: «فکر می‌کنم یکی از لکنت‌های جدی‌ای که ما داریم، این است که تفکر غالب در دانشگاه‌های ما، تفکر فنی بوده است.

ادامه در صفحه ۱۷

جدول ۲۲۲۱ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- ولخرج- افسانه- پدر سام در شاهنامه ۲- یاد- دلپذیر- معامله ۳- نیروها- روغن صنعتی- نام دواستخوان بالای سینه ۴- وسیله‌ای برای پیداکردن جهت جغرافیایی- پرتابه ورزشی- همگانی ۵- کوشش و فعالیت- کاروان‌سرا- ضمیر دوم‌شخص مفرد ۶- فلزی برای گالوانیزه‌کردن آهن- به حالت خمیده- شهر اصلی گردشگری ایتالیا ۷- سخن صریح- پایتخت کشور ونزوئلا- جرقه آتش ۸- ملامت‌کننده- پست و فرومایه- رنگ برانگیزاننده هیجانات قوی ۹- شجاع- تحسین‌کننده- گوشت آذری ۱۰- پزشک- باد ملایم- از تنقلات ۱۱- برای بیان استثنا به کار می‌رود- جنگ‌افزار دستی آتشی- همبازی لورل ۱۲- حرص- نام پدر ابراهیم‌نبی(ع)- نام سابق کرمان ۱۳- از بین‌بردن- بخش پایینی شلوار- عقاب سیاه ۱۴- پشیمان- دستگاه تولیدکننده بخار- ابزار نجاری ۱۵- نخستین رییس‌جمهور روسیه پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی- از بند رسته - گردنده.

عمودی:

۱- مرکز اندیشه- پسر کاوه آهنگر- دوره‌ای از عمر انسان ۲- افتاده- ازدواج- سوره نود و نهم قرآن ۳- سردمزاج- دعای زیرلب- خلق‌وخو ۴- واحد پول سوئیس- کلاه ایمنی- فلج ۵- مدت زمان طولانی- گداخته و بسیار داغ ۶- کشوری آسیایی در همسایگی اندونزی- تخلص منوچهر آتشی، شاعر فقید بوشهری- بهابرگ ۷- دانه‌کش بی‌آزار- به دنیاآمدن- گردکان ۸- بلندقامت- دیو شاهنامه- مخلوط آب و آرد ۹- آسان- بانوی همدم- سازه‌ای با شیب شکسته ۱۰- تکرار حرفی از الفبا- پوست دانه گندم- آبشاری مرتفع در آمریکای‌شمالی ۱۱- حرکت و جنبش- فرمانی نظامی ۱۲- درخت تسبیح- هواپیما- قاضی ۱۳- هنگام- جراحت- جبین ۱۴- وسایل- بیش‌ازحد معمول- شب آخر پاییز ۱۵- دارای پستی و بلندی- خودخواهی- همه را شامل می‌شود.

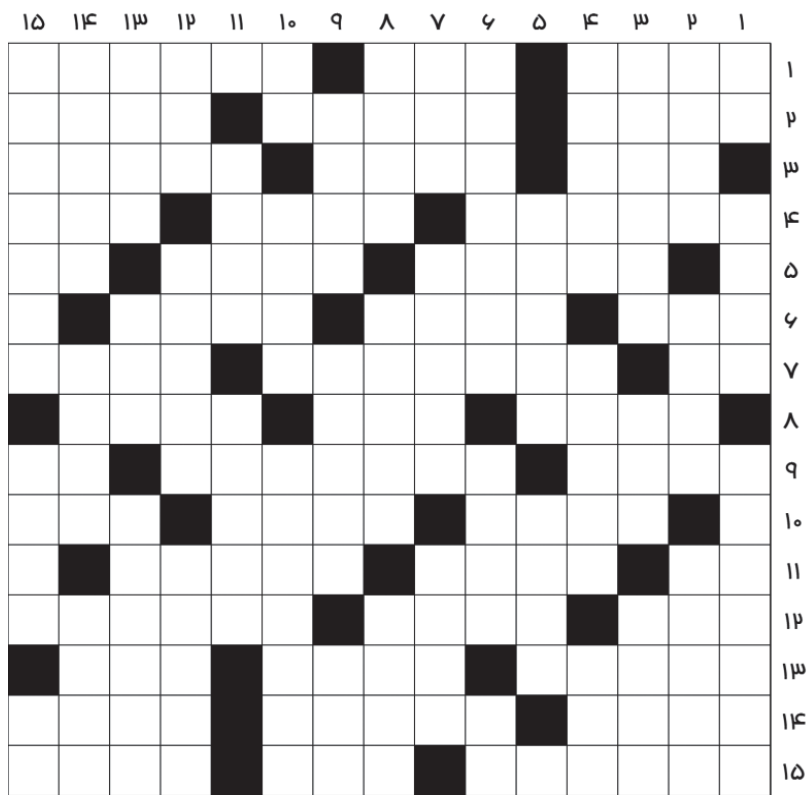

سودوکو سخت ۱۲۱۸

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۴	۱			۵			
	۳		۹			۶		
	۹				۱	۲		۳
			۷	۳	۲			۸
			۸				۲	
		۸	۵		۹			
۷	۱						۳	۵
۳	۶				۷			
		۴			۳			۱

حل سودوکو سخت

۲	۳	۴	۶	۵	۸	۷	۱	۹
۶	۷	۸	۲	۹	۱	۴	۳	۵
۵	۱	۹	۳	۴	۷	۸	۶	۲
۴	۸	۳	۵	۶	۹	۲	۷	۱
۱	۹	۲	۴	۷	۳	۵	۸	۶
۷	۵	۶	۸	۱	۲	۳	۹	۴
۳	۴	۷	۹	۲	۶	۱	۵	۸
۸	۶	۵	۱	۳	۴	۹	۲	۷
۹	۲	۱	۷	۸	۵	۶	۴	۳

حل سودوکو ۱۲۱۷

۱	۵	۹	۲	۷	۸	۴	۶	۳
۸	۷	۶	۴	۹	۳	۵	۱	۲
۳	۴	۲	۶	۵	۱	۷	۸	۹
۷	۲	۱	۸	۳	۴	۶	۹	۵
۴	۶	۳	۵	۲	۹	۱	۷	۸
۹	۸	۵	۷	۱	۶	۲	۳	۴
۲	۱	۸	۳	۶	۵	۹	۴	۷
۶	۳	۷	۹	۴	۲	۸	۵	۱
۵	۹	۴	۱	۸	۷	۳	۲	۶

سودوکو ۱۲۱۸

۴					۲			
۱		۸	۹	۳				۴
۲	۳	۷	۱		۸	۹		
		۵		۲		۳	۱	
		۳	۸		۹		۴	
		۲	۳	۵				۷
۷	۸			۹	۶			
۳			۵			۴	۷	۹
۵				۷				۱

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.
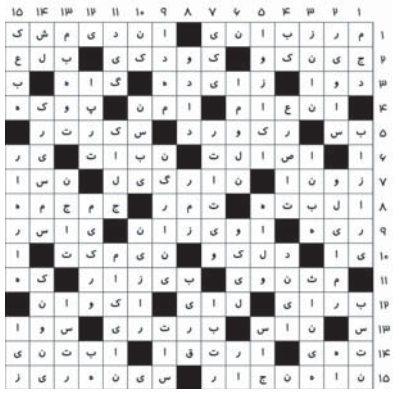
جدول ۲۲۲۰